

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:

Égész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.

Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

A politikai válságok

folytonos sorozatában az ember alig tudja figyelemmel kísérni a kormányok állandó váltakozását. Csak nemrég kezdett a Take Jonescu-kormány, új prefektusok kinevezésével is berendezkedni — már megint új kormány van az országban: a Bratianu János kormánya. Bratianu újabb kormányra jutását — a korábbi kormányzata alatt szerzett tapasztalatok alapján — nincs okunk tulságos örvendezéssel, sőt csak reményteljes várakozással is fogadnunk.

Sőt éppen ellenkezőleg: a legkomolyabb politikai küzdelemre kell az összes romániai magyar kisebbségnek a közeli jövőben felkészülnie. Ez a tudat ösztönzi a magyarságot a most egyszerre egész erdélyszerte megindult politikai megmozdulásokra. Belátások keletkeznek, hangok hallatszanak egyszerre mindenfelé, hogy a magyarság a politika tere nem maradhat továbbra is — saját kárára — tétlenül. Nem nézheti el szóltanul, hogy főbenjáró ügyekben is elfogult, vagy legalább is tájékozatlan tényezők, nála nélkül határozzanak.

A kormány javaslatára kiadott királyi dekrétum a parlament feloszlatása után, a választások idejét március hó első felére tűzte ki. A magyarság ezen a választáson általában részt kíván venni, s az ezt előkészítő pártalakulások is mindenfelé megkezdődtek. Mint múlt számunkban már közöltük, a vármegye magyarsága is f. hó 31-én kedden d. e. 11 órakor, itt e városban, Udvarhelyvármegyei Magyar Nemzetipárt néven, pártalakító gyűlést tart, melyen előterjesztik és megbeszélik az új párt részletes programját. Legyen ott tehát mindenki, szegény és gazdag egyaránt, hogy jöhessen létre a gyűlésen egy olyan, az egész magyarságot egyesítő program, mely lehetőleg mindenkit kielégítsen, minden rendű és rangu ember politikai kívánalmainak, nézeteinek megfelelően!

A kormánytól pedig a választói névjegyzékek kiigazításának sürgős elrendelését várjuk és kérjük. A választásokig, ha komolyan akarják, ez a munka végrehajtható. A kormánynak pedig kell ezt akarnia, mert a magyarság politikai állásfoglalásának nélkülözhetetlen és alapfeltétele a névjegyzékek előzetes kiigazítása.

A magyarság részvételét pedig Románia politikája tovább nem nélkülözheti, államélete nélkül nem lehet teljes.

—a—ó.

A luxusadó és az eladásokból

származó bevételekre kivetett adó, mint sok más, szintén a hosszú háború szüleméye s amíg a luxusadó demokratikus és szociális célt szolgál, addig az eladásokból származó bevételek után kivetett teher elevenünkbe vág, nyomoruságos életünket nehezíti meg, még jobban megakadályozza, hogy közszükségleti cikkek rég várt olcsóbbodása megtörténhessen. Ennek talán ellentmondhatnának azzal, hogy az egyszázalékos adó az árakat magasra nem emelheti. Azonban addig, míg a nyers anyagból előállított cikk a fogyasztóhoz jut, jó néhányzor meg kell fizetni azt a látszólag csekély adót, ami végeredményben az áru értékét jelentékenyen emeli. Van ennél az adótehernél aránytalanság is, mert míg egyes cikkek csak egyszer-kétszer adóztatnak meg, addig a földműves jövedelmei, legtöbb esetben háromszoros adó alá esnek. Meg van adóztatva az egyenes adóknál, földbirtoka után, a föld hozadéka után, s eladott terményei, állatai, más produktumai jövedelme után. Minden valószínűség szerint, e kényszerhelyzet szülte adók csak rövid ideig állanak fenn, mert ezek fenntartása az államra, a szűkeges igen nagy számú tisztviselők alkalmazása miatt, az egyesekre pedig a nagy megterhelhetés okából, hosszabb ideig szinte kivihetetlen.

A luxusadók alkalmazása meglehetősen toherrel sújtja az adózót; azonban vigasztalhat az a tudat, hogy akiknek luxusadót kell fizetnie, annak rendszeresen nem „fáj a feje”. A luxusadó kétféle, 15 és 10%-os. 15%-os adót vételeznek be a következő javak eladási értéke után: a) 20 lóerőn felüli, személyszállításra használt autók; b) bármely arany, platina és ezüst órák és ékszerek, drágakövekkel vagy anélkül, amikor külön adatnak el; c) bronztárgyak, bronz imitációk, fém vagy porcellán díszes tárgyak; d) régi érmék, antik-tárgyak vagy antik-gyűjtemények; e) arany, platina vagy ezüst evő- és házi eszközök; f) parfümök, puderek, kenőcsök, kozmetikai és toilette szerek (szappanok, fogporok és paszták kivételével); g) akármilyen selyemből készült tárgyak és divatcikkek; h) likőrök, pezsgők és pezsgős borok; i) valódi csipkék; j) 3000 leu értéken felüli szőnyegek.

10%-os adó fog bevételeztetni a következő javak eladási értéke után: a) akármilyen selyemmel bélelt, vagy selyemmel díszített divatcikkek után; b) imitált csipkék, valamint azon garnitúrák és rojtok után, amelyek csak részben vannak selyemből készítve; c) 10000 leu meghaladó szobai bútorgarnitúrák után; d) nem a művészek által eladott olaj- és aquarell-festmények és szobrok után; e) női kalaptollak után; f) 3000 leu értéket meghaladó azórmék után; g) bőröndök, utazó tárgyak, ridikülök, bőr- vagy selyemből készült kesztyűk és más luxus-tárgyak; h) fehérneműk után, amikor egyes darab értéke a 300 leu meghaladja; i) női aljak, ha eladási értékük a 2500 leu meghaladja; j) részben vagy egészben lakkból készült cipők, vagy bármely más cipők, ha értékük a 800 leu meghaladja; k) 20 lóerőn alóli személyhasználatra szánt autók, kocsik és autók felszerelések után; l) fényképező gépek és alkatrészei

után, ha a vásárló nem hivatásos fényképész. 10%-os adót fizet még a szállótulajdonos első osztályba sorozott szobái után, míg a második osztályba sorozott szobák után 6, a harmadikba sorozottak után a bruttó jövedelem 3%-a fizetetik adóba.

Azonkívül vannak a luxus-cikkek fogalma alá tartozó tárgyak, melyek után a tulajdonos meghatározott évi adót köteles fizetni. Egy csövű fegyver után az adó 10, kétsövű után 20 leu, luxusfegyver után 100 leu. Régi vagy gyűjtemények részét képező, valamint katonai személyek, fegyver viselésére kötelezett erdőőrök, császók az adó alul mentesek. Egyszerű motoros kerékpár adója 200 leu, melléküléssel motoros kerékpár adója 400 leu, automobil évi adója 2000—12000 leu. Kik 36 lóerőn felüli autómobilokat valamely foglalkozás céljából használnak, adóba a megállapított összeg felét fizetik. Akik személyes használatra tartják lovaikat, minden nyerges és kocsi-évi adója 400 leu. Bárki, aki valamely foglalkozás, kereskedelem vagy iparág gyakorlása céljából legfeljebb két lovat használ, a fenti adónak felét fizeti. Fuvarozási járművekhez, szekerekhez és bármely más szállításhoz vagy munkához, valamint a földműves szekeréhez használt lovak után adó nem jár. Mindazon magán egyéneknek, kiknek személyes használatra szánt rugós kocsijuk van, minden kocsi után évi 600 leu adót fizetnek. Fuvarozásra, földművesek, iparosok által a vidéken saját személyes használatra szánt kocsik után adó nem jár.

A vallomások beadási ideje minden év április hónapja, a vallomások elmulasztása esetén a ki-rovandó adó két, három, négyszeres összegben lesz megállapítva.

Az eladásból származó bevételekre vonatkozó adót 1921 évi szeptember 1-től fizetni köteles minden személy, ki rendszeresen vagy esetenként árukat ad el. Ez adó alól mentesítve vannak a kisgazdák, oly bevételeik után, amelyek piacokon és vásárokon az általuk behozott kis mennyiségű élelmiszerek eladásából nyerne. Állataik, avagy nagyobb mennyiségű terményeik eladásából nyert bevételeik után a földművesek is kötelesek az egyszázalékos adót fizetni, lajstrom vezetésére azonban a törvény értelmében nem kötelezhetők. A földművesek kötelesek földmívelési, avagy állattenyésztési terményeik mennyiségét és nemét bejelenteni, kimutatva a saját használatra visszatartott és az eladásra szánt mennyiségeket.

Ez az 1%-os adó az, melynek a marhá-járlatok átírása alkalmával való szedése a gazdák közt bizonyos nyugtalanságot keltett. Az eljárás mindenesetre szokatlan, mert ilyen beszédesi módot a törvény nem ír elő. Azonban az adó múlt évi szeptember 1-től jár s az adó beszedése rendeletileg van szabályozva. A beszédő a bevett összegről feltétlen elismervényt köteles kiszolgáltatni, a fizetőköteles ezen nyugtát saját érdekében őrizze meg, mert esetleg igazolásul is szolgálhat.

A luxusadó kivetése az egyre terjedő fénytűzésnek, feltűnni vágyásnak emel gátat; takarékosságra tanít s az egyszerűséget igyekszik megkedveltetni. Egy hátránya mindenesetre van: a művészet vagy műipar vallja kárát, hogy produktumai terhes adóval sújtatnak; de nem ván-

teret évenként sok-sok millió külföldre. Az adásból eredő bevételekre vonatkozó adó kérdéshez már sok szó férhetne, — a bevételek egy részének eltagadása, a törvény kijátszása az embereket furfangosokká, megbízhatatlanokká teszi, s azon felül is, bár az államnak tekintélyes bevétele van belőle, kezelése annyira nehézkes, s az általános forgalmat annyira megbénító hatása van, hogy államférfisíneknek kellő gondját kell képeznie ezen adónemnek teljes kiküszöbölése. V—ó.

XV. Benedek.

XV. Benedek a béke pápája rövid nyolc évi uralkodás után meghalt. Gomolygó füstfelhők és szörnyű, ujjongva tomboló ceptakiáltások között foglalta el a pápai trónt s legelső szava is, melyet az egész világon hallatott, a béke szép napjainak visszasírása volt. Akik látták akkor, midőn még egy éve sem volt, hogy a hármastára nyomta gondterhes fejét, a hatvan év körüli pápát fúrge, eleven embernek mondták és a nyár kezdetén ugyanazoktól hallottuk, hogy a világháború véres ekéje a Szentatya arcára is barázdákat szántott s a büszkének magasba emelkedő fának sudara megtörtött. A Szentatya is megrokkant. Érthető. Békét akart teremteni és nem tudott.

Mikor a bolognai baborost 1914 szeptemberében pápává választották, az emberek keveset törődtek a nagy jelentőségű eseménnyel. Minden ország s minden ember nagyon el volt foglalva önmagával. Most, sok nyomoruság közepette is a világ szeme Róma felé fordul. Mi fog ott történni, hogy fog az végbemenni? Szent Malachiásnak tulajdonított jóvendölések alapján már sokan tudják, hogy jön a fides intrepida pápája. A legyőzhetetlen hit jegyében és zászlájával XV. Benedek az elnéptelenedett, az elsőlyesedett vallást, X. Pius a lobogó tüzet, a nagy szeretetet, XIII. Leo az égi fényt, a nagy bölcsességet képviselte.

Alig hunyja le szemét a legfőbb pap, máris megkezdődnek a kombinációk, hogy kiknek is lehetnek esélyeik erre a magas szentes hivatásra, ki is fog a Vatikán foglya lenni. Most Maffi, Ragonesi, Laurenti és La Fontaine emlegetik. Hogy mi alapja van ennek, kevésbé tudni, mikor ismeretes, hogy X. Pius egész váratlanul választott meg Rampollával szemben; vagy tudjuk azt is, hogy X. Pius alig pár hónappal halála előtt nevezte ki a volt XV. Benedeket baborossá. Itt nehéz is kombinálni, ha tudjuk, hogy miként folyik le egy pápaválasztás.

Amint a pápa meghalt, a dékán-bibornok azonnal tudtára adja a világon élő baborosoknak a hírt és meghívja Rómába a temetésre. Azután jelzi, hogy mikor és hol fogják tartani a Konklávé. (Most február 2-án és Rómában kezdődik.) Rögtön megkezdődik a Konklávé rendezése körülbelül 250 személyre. A pápa temetése után összegyűlnek a Szent Péterről nevezett Bazilikában, hol, ha nincs akadályozva, a kardinális dékán mond misét és beszédet ténykedésük fontosságáról s azután megkezdődik a Konklávéba való bevonulás. A bevonulást a főceremoniarius vezeti a pápai kereszttel. A kereszt előtt megy a Konklávéhoz tartozó szolgálattelvő személyzet. Minden bibornok vihet magával két embert, (két papot, egy papot vagy egy orvost), esetleg, ha betegség miatt a bibornoki kollegium hozzájárul, még egy harmadikat is. Konklávéhoz tartozó személyek: a fősekrestyés egy-két társával, főceremoniarius, legfőbb hat kísézővel, a baborosok testületének titkára, egy szerzetes gyóntató, két orvos, ápolók, továbbá a Konklávé őrei. A menet a Konklávé kápolnájába tart, megteszik az előkészületet, fölolvassák a szabályokat, leteszik az esküt, hogy semmiben sem fognak eltérni a pápai előírásoktól és szavazatuk leadásában véleményüket senkitől függővé

nem teszik. (X. Pius eltörölte a vétó jogot, amellyel az ő megválasztása alkalmával I. Ferenc József élt Rampolla ellen, ki ellensége volt a hármastársaknak. Tehát világiak többé bele nem szólhatnak, mert méltóságával játszik az a baboros, aki tekintettel van valamely kivánságra, szóval, írásban, közvetve vagy közvetlenül uton kifejezett óhajra. Elég ha csak elfogadja is.) Akik a Konklávéba bemennek, mind esküt tesznek. Következik a szétosztás, a Konklávé bezárása, honnan azután kimenni, bemenni, valamit ki- vagy bevinni az örök felülvizsgálása nélkül, exkommunikáció büntetés terhe alatt nem szabad. A tulajdonképpeni választás másnap veszi kezdetét s harmadnapon, ahogy bemennek, háromszoros jelre összegyűlnek mindnyájan a kápolnába s megjelennek a szavazó urnánál, ki ki szavazatát adja a következő esküforma elmondása után: „Esküszöm az Ur Krisztus előtt, ki engem meg fog itélni, hogy arra adom szavazatomat, kit Isten után legjobbnak itélek”. Amint valamelyik kardinális a legtöbb szavazatot megkapta, a dékán megválasztottnak jelenti ki, nevet vesz föl s kihirdetik a várakozó Róma városának.

Róma várakozik, de sok millió ember kíváncsi arra, ki lesz a XV. Benedek utóda, kinek fején hármastárs korona fog csillogni s lelkében az apostolok szeretetének tüze lobban, hogy a tűz hatalmával s a korona fényével a könnyek letörölésén fáradozzék. P. Soros Fortunát

Munkások rokkantségélyző és nyugdíjegylete.

Felkérték az alábbi tájékoztatás közzétételére. Mindenkit érdekel, mert bárki tagja lehet és jövő sorsát önmaga biztosíthatja. Ezt igazolja a „Bánsági és Erdélyi (ezelőtt Magyarországi) Munkások Rokkantségélyző és Nyugdíjegylete”-nek szervezete, mely lehetővé teszi, hogy öregebb napjaira mindenki önmagáról gondoskodhassék. Világos tájékozást nyújt erről a következő táblázat:

Osztály	Tagdíj befizetés		Rokkantségély kiifiz.	
	1 hétre	10 évre	1 óra	13 óra
I.	1.—	520.—	40.—	520.—
II.	1.50	780.—	60.—	780.—
III.	2.—	1040.—	80.—	1040.—
IV.	3.—	1560.—	120.—	1560.—
V.	5.—	2600.—	200.—	2600.—
VI.	8.—	4160.—	320.—	4160.—

Ebből látható, hogy bármelyik osztályba iratkozik is be a tag, 10 évi tagsága után 18 hónapra már annyi rokkantségélyt kap, mint a mennyit ő az egész tíz év alatt részletenként összesen befizetett s ezt élete végéig élvezheti. De ez csak az első tíz év eredményét mutatja. Azonban ha valaki 40 évi tagság után részeseül nyugdíjban, akkor havi segélyezése 100, 150, 200, 300, 500, illetve 800 leura emelkedik a szerint, hogy melyik osztályba tartozik. Siessen tehát mindenki (férfi és nő, tisztviselő, iparos, kereskedő, gazdálkodó, segéd és tanuló stb.) azonnal beiratkozni a legközelebbi fiókpénztárnál. Odorheiu Secus (Székelyudvarhely) városában minden hó 1-30 vasárnapján d. u. 2—3 óráig a Deákterem levő Mária Valéria (új városháza) épületben van a befizetés, amikor az új tagok felvétele is történik. Az első ilyen tagsági díj befizetési nap 1922 február 5-én (vasárnap) lesz. Ezután minden hónapban választmányi ülést tartunk. Az egylet értékes, az alakulás idejétől összes működését magában foglaló jegyzőkönyve elveszett. Aki valamit tud erről, a másnak amugyis értéket képviselő jegyzőkönyvről, legyen szives akár az elnökséghez, akár a lap szerkesztőségéhez azonnal bejelenteni. Az elnökség.

A helyi agrárreform-bizottság folyó hó 26-ikán megalakult. Elnök lett: Negrutiu F. Emil h. polgármester, jegyző: Ghimbasan István v. főjegyző, tagok a felekezettek lelkészei, az elemi iskolák igazgatói. Tagokká (az igényjogosultak képviselőit) megválasztották még Sándor Jánost, Ferencz Józsefet és Katona Józsefet. Az igényjogosultak összejárása f. hó 30-án, hétfőn d. e. 9 órakor kezdődik a városházán, s hol az igényjogosultak katonai szolgálati bizonyítványai (rokkantsági igazolványai) megjelenhetnek. Ez saját érdekükben azért is szükséges, mert a korábbi hasonló összejárások érvénytelenek.

HIREK.

Január 28.

Uj prefectus. Az újabb gyors kormányváltás maga után vonta új vármegyei prefectusok kinevezését is. Vármegyénk prefectusává a kormány Neamtiu Valért, Háromszékvármegye prefectusát nevezte ki, aki a megazállást követő időkben még volt Udvarhelyvármegye prefectusa.

A Magyar Szövetség ügyében Tanasescu belügyi államtitkárhoz megérkezett a kormány leirata, amelyben értesíti a Szövetség vezetőit, hogy a Magyar Szövetség működését engedélyezik abban az esetben, ha az alapszabályok 3. szakaszát a kormány által kívánt módon módosítani fogják. A harmadik szakasz Románia magyarsága etnikai teljességének a képviselőit igényli a Magyar Szövetség számára. A Magyar Szövetség alapszabályainak az elfogadása iránt még a Take Jonescu kormány rendelkezett és a rendeletet Hortopán volt államtitkár jegyezte ellen. Valószínű, hogy a rendelet, habár a Take Jonescu kormány államtitkára írta alá, a liberális kormány utólagos beleegyezésével lett kiadva. A liberális kormány beleegyezése nyilatkozata minden bizonnyal Ugron István, a Magyar Szövetség alelnöke intervenciójának köszönhető, aki hosszabb tárgyalást folytatott Bratianu jelenlegi kormányelnökkel, aki ez alkalommal a Magyar Szövetség működésének engedélyezésére vonatkozólag kötelező ígéretet tett. A belügyminiszter rendelete kizárólag az alapszabályok harmadik pontját kívánja módosítani, amely a Szövetség célját határozza meg. A rendelet indoklása szerint a kormány figyelembe vette a régi magyar törvényeket, amelyek szerint a kisebbségek nem biztosíthatnak olyan szabadságot maguknak, amint a M. Sz. a magyarság részére e pontban biztosítani kívánt.

Kinevezés. A belügyi államtitkárság Péter Árpád vm. díjnokot január 1-vel a XI. fizetési osztályba irodasegéd-tisztnek nevezte ki.

Halálozás. Rápoli Károly, nyugalmazott városi levéltárnok, f. hó 27-ikén, Székelyudvarhelyen, 75 éves korában, rövid szenvedés után elhalt. Az elhunyt hosszú időn át működött, mint városi tisztviselő, szorgalmával, csendes, szelíd modorával tisztviselőtársai és a közönség becsülését egyaránt kiérdemelve. Temetése 29-ikén, vasárnap, d. u. 3 órakor lesz. Igen nagy számú, tekintélyes család gyászolja.

Nagy Mózes nyug. postaalizált f. hó 24-ikén 55 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A munkás, derék ember temetése 26-ikán nagy részvét mellett folyt le Székelyudvarhelyen.

A Jótékony Nőegylet f. hó 21-ikén újabb irodalmi estélyt rendezett, melynek a tárgya ezúttal Arany János költészetéről volt. A nagy költőnek életét, költészetét behatóan, nagy elmélyedéssel és széleskörű irodalmi tájékozottsággal Biró Sándor ismertette. Ez ismertetés keretében Arany János költeményeiből, dalaiból többet kiváló szavalóink, énekesünk mutattak be, melyek az előadást méltóan egészítették ki. Nagy hatást keltően szavalt dr. Révay Györgyné, Nagy Elemér, Z. Sebes József, Szemesi László, Németh Andor, Tamás Lenke, Vass Magda, Benedek Borleka. Kifűnő volt a Székely Dalegylet énekszáma, hasonlóképpen Bodrogi Balázs éneke is. Mind a két számot nagy lelkesedéssel megüjtették. Nagy hatása és megkapó volt a két pompás előkép (Tetemrehívás, Tengerihántás), melyek választékos, finom izlésre valló elrendezése Spanyár Pál és Haász Rezső rajzai által kiváló érdeme. — Az estélyen felülfizettek: Dr. Szöllösi Ö. 100, dr. Borosnyay P. 50, dr. Borosnyay P. né 40, Zeigmondovics B. 50, Orbán E. 32, Pap Z. Endre 25, Rájk J. 20, Kassay I. 19, Székely J. 14, Kovács I. 12, dr. Imreh D. 12, Pollák B. 12, Beczer A. 12, Gottesmann 10, dr. Hinléder A. 8, Szorger F. 8, Szentpétery Gy. 6, Izsák F. 6, Finta G. 4, N. N. 2. Az egylet úgy az összes szereplőknek, mint a felülfizetőknek ezúton fejezi ki hálás köszönetét.

Spanyol járvány lépett fel néhány héttel ezelőtt Európaszerte. A járvány, szokásához képest, rohamos gyorsasággal terjedt, nemrég Kolozsváron és más erdélyi városokban is fellépett, több intézetet be is kellett zárni. A betegség általában enyhébb lefolyású, úgy hogy többben inkább csak a szelidebb alakú influenzának tartják, bár így is kellemetlen és nagyobb veszéllyel járhat. Jó lesz tehát mindenkinek előre óvakodni, meghűléstől, betegesekkel való érintkezéstől tartózkodni, annál is inkább, mert mint halljuk, legutóbb városunkban is léptek fel olyanszerű megbetegedések, melyek egyes tünetei spanyolnáthára vallanak.

Február 5-én (vasárnap) lesz a főgimnázium táncsal egybekötött műsoros estélye az intézet tornacsarnokában és földszinti helyiségeiben. Az estély iránt, melynek változatos műsorát falragaszok hirdetik, minden körben élénk érdeklődés nyilvánul.

Koszorú-megváltás. Bede Gyula kereskedő tisztelői és barátai 500 leut adtak össze, mely összegből 250 leut a román kath. főgimnáziumnak, 250 leut pedig a ref. kollegiumnak adott át Bartók István, a Polgári Önképző Egylet elnöke koszorúmegváltás címén. A szép tett, mely követésre méltó, önmagát dicséri.

A vagyon-, jövedelem- és hadinyereségadóra vonatkozó 1920-1921 évi kivetések a kir. pénzügyigazgatóság, behajtás céljából, a városi adóhivatalhoz már átküldötte. A városi adózóknak adóikat tehát ezután is a városi és nem pedig a körzeti adópénztárnál kell befizetniük.

Román nyelvi tanfolyám. Az állami alkalmazottak részére az állami polgári leányiskolában, a tavalyihoz hasonlóan, egy három hónapos tanfolyám nyílik meg február hó 1-én. A tanfolyám költségeinek felét az állam fedezi, felét pedig a résztvevők. A tanfolyamon résztvevői számdékező közalkalmazottak hivatalonként vagy egyenként is jelentkezhetnek az áll. polgári iskola igazgatójánál.

Egyházi estély. A református Ifjúsági Egyesület f. hó 29-én, vasárnap, d. u. 5 órakor tartja, a tél folyamán, harmadik egyházi estélyét, a következő műsorral: 1. Közének: Menyben lakó én Istenem. 2. Szaval: Csodórá Jenő. 3. Énekel: Jakabos Irénke, zongorán kíséri: Biró Mártuska. 4. Felolvasás, tartja: Bölöni Vilmos, unitárius lelkész. 5. Énekel: Kerestély Gyula, zongorán kíséri: Kovács Icőka. 6. Szaval: Kovács Perzsa. 7. Zárás. 8. Közének: Erős várunk... Belépti díj nincs, önkéntes adományokat, a fűtés és világítás költségeire, köszönettel fogadnak. Az estély a ref. kollegium imatermében fog megtartatni, Bejárati az új épületen át. Rendezők: Kassai Ilona, Szabó Margit, Felméri Endre, Kelemen Károly.

A borju- és marhahús árát a városi tanács ideiglenesen 6 leuban maximálta, amíg a próbavágások eredményeiből állandóbb jellegű árat fixírozni lehet.

Athléta-bál. A „Kereszturi Athletikai Club” Székelykeresztúron f. évi február hó 18-án az unitárius főgimnázium tornacsarnokában felszerelési alapja javára egy nagyszabású tornabált rendez, melynek műsor pontjai kizárólag tornamutatókban (szabadgyakorlat, korlát, nyújtó, gyűrűhinta, vivás, birkozás stb.) fognak állani. Tekintettel arra, hogy ilyen műsoros estély még eddig Székelykeresztúron nem rendeztetett s ez alkalommal a rendező egyesület a nagyközönség előtt tanujelét kívánja adni, hogy nemcsak a népszerű foot-ball kultiválásával foglalkozik, hanem az athletika minden ágában foglalkoztatja a tagjait, az egyesület lázas szorgalommal készül műsorát sikeressé tenni. A közönség érdeklődése pedig már előre megfelel az egyesület vezetősége fáradozásainak, úgy hogy az erkölcsi, mint az anyagi siker biztosítottnak tekinthető. Az estély zártkörű lesz. A meghívókat a rendezőség a napokban fogja kibocsátani.

Az Unitárius Egyház Rövid Története, melyet Ürmösi József írt s amelynek első kiadása csakhamar elfogyott, lapunk nyomdájának izléses kiállításában, második kiadásban is megjelent. A méltán népszerűvé vált, élénk tollal megírt, kis mű ára 6 leu.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara ellen újabbon több elégedetlen szót hallattak kereskedőink és iparosaink, kifogásolva, hogy a kamara éppen ezekben a nehéz időkben nem teljesíti kellőképpen azt a fontos feladatát, mely a kereskedelem és ipar irányításából, érdekeinek helyes támogatásából állana. Legutóbb a Brassói Lapok közölt „egy kereskedő” aláírással szigorú kritikát a kamara működésének lanyhaságáról és egyéb hibáiról. A cikk kifogásolja, hogy a kamara évek óta gyűlést nem tart, a körébe tartozó kereskedők és iparosok tudomást sem kaphatnak létezéséről, a vezetőség a ráháruló feladatoknak nem felel meg, az ügyeket tetszése szerint intézi, illetve nem intézi. A cikk végül felszólítja az elnökséget, hogy a konzekvenciákat vonja le, a kereskedők és iparosok pedig ne engedjék tovább az ügyet elaludni. A közlemény tartalma érdekesen egyezik a helybeli kereskedő-

társulatnak egy, a napokban a kamarához intézett, felterjesztésével, melyben az eddigi passzivitás megszüntetését kéri és kifogásolja, hogy a kamara éppen a mostani válságos időkben (súlyos zaklatások, büntetések, adókirívások idején) az érdekkörébe tartozó kereskedőket, iparosokat semmi irányításban, védelemben nem részesíti. A felterjesztés eredményét mi is érdeklődéssel várjuk.

Hálás köszönet. A református elemi iskola részére a következő adományok folytak be: Komán testvérek egy szekér felvágott tűzifa, Udvarhelymegyei Takarékpénztár 200 leu, Fülel István 50 leu. Fogadják a nemes szívű adakozók az iskolaszéknek és a kisgyerekeknek is hálás köszönetét a kegyes adományokért, mert ez által lehetővé tették, hogy meleg szobában tanulhassanak. *Vajda Ferenc*, iskolaszéki elnök.

Az Oltáregylet f. hó 26-iki estélyén Rész János tanár tartott szellemes és sok megfigyeléssel tanuskodó előadást. A mai társadalmi és családi élet ziláltságának főokait kutatva, sok megfigyelni valót mondott. Szerinte, a baj főoka, hogy egyik nembeli mai fiatalság sem készül komolyan és teljes hivatásérzettel a családi életre. Mihelyt ez az állapot megszűnik, a társadalom élete is jobban megközelíti a boldogság fogalmát. Szomszéd László a töle megszokott elmélyedéssel és előadói készséggel szavalt. Nagy sikere volt az itt, tudunkkal, először szereplő Halmágyi Samuné énekeszámának, melyet kellemes csengésű hangján, finoman adott elő; a közönség ráadásul is kívánt. Hatásosak voltak a természetrajzi és csillagászati tárgyú vetített képek, melyeket Tamás Albert igazgató tanulságos és érdekes magyarázatokkal kísért. Szabó Ilus nagy technikai készséggel egy Liszt-rapszodiát játszott zongorán. Igen ügyesen énekel — Filó Ferenc dr. vezetése alatt — az ifjúsági énekkar és kellemes határu volt az ifjúsági zenekar játéka is.

A jégpálya

Évekig volt csukva.
S lám, hogy újra megnyílt,
Bent a bögött mennyi sok
Jóismerős futja.

Szívem hozzuk hűt tán —
S mégis: — ej-haj, laboda —
Lábam ide, nem oda.
Járj csak magad utján!

Mert annak, ki jégre megy,
Ha okos, ha kába:
Elcsuszhat a lába.

S ki elcsuszott; végezett.
Többet nem a régi —
Mind a földet nézi!

Farsád!

Kolozsváron láttamoztathatók a magyar utlevélek. A bukaresti m. kir. követség kolozsvári utlevél kirendeltsége január hó 23-án kezdte meg teljes hivatalos működését. Ügyköre: utlevél ügyek (kiállítás, meghosszabbítás és látta-mozás); az opció gyakorlására vonatkozó és repatriációs ügyek. Hivatalos helyiség egyelőre a Központi Szállodában Kolozsvár, Főter. A felek fogadása: d. e. 9-től d. u. 1-ig és d. u. 3-5-ig, hétköznap.

Az adókvetésre szolgáló vallomási iverk beadásának idejét az új kormány ismét — ezúttal meg nem határozott időre — meghosszabbította.

A közigazgatási tisztviselők anyagi helyzetük javítása érdekében Kolozsváron f. hó 31-én kongresszust rendeznek, melyen a városi tanács részéről Negrutiu polgármester-helyettes fog megjelenni.

Talált tárgyak a rendőrségen. Egy női szörme gallér (boa), kávébarna, fekete betéttel, továbbá egy fehér báránnyőr leányka boa. Igazolt tulajdonosaik a rendőrségen átvehetik. Ugyanott van felfogva egy talált kendermagos kakas is.

Megszűnt a Vasárnapi Ujság, a magyar családoknak ez a régi kedves és egykor nagyon népszerű képes hetilapja. A lapot 1854 március 5-ikén Pákh Albert szerkesztő, Jókai Mór és Gyulai Pál segítségével indította meg s az elég rövid idő alatt nem remélt nagy elterjedtségre tett szert. Munkatársai a legkiválóbb magyar írók voltak s a jóízűs határain belül mindig haladni tudott a legújabb korszellemmel, hasábjain a legmodernebb tehetségek írásai is megjelentek. A legutóbbi válságos idők, az olvasóközönség megfogyatkozása miatt a lap is válságba került s kiadása nem szándékozván rá többet áldozni, megjelentését megszüntette. Utolsó szerkesztője Hoitsy Pál volt.

A székelyudvarhelyi önkéntes tűzoltó egyesület táncsal egybekötött, nagyszabású, jelmezestély rendezését vette tervbe. Az estély f. évi február hó 28-án a Bukarest-szülő színháztermében lenne megtartandó. Az egyesület parancsnoksága és a rendezőség az estély erkölcsi sikere érdekében a szükségesítő lépéseket már is megtette. Gondoskodás történt jelmezek beszerzéséről is, melyek mérsékelt díj ellenében lesznek a résztvevők rendelkezésére bocsátva. Az estély iránt nagy érdeklődés mutatkozik, mert jelmezestély Székelyudvarhelyen már évek óta nem volt.

Románia pénzügyi gazdasági életének egyik hatalmas tényezője: a Marmarosch és Blank pénzintézet, értesülésünk szerint, városunkban főköntézetet létesít. A főköntézet a Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 20. sz. alatt nyer elhelyezést. Az intézet részére szolgáló helyiségek a lakásbizottság által már ki is vannak utalva s így a főköntézet működése mielőbbi megkezdésének mi sem állja útját. A Consumból merített értesülés szerint, a pénzintézet múlt évi december 31-iki mérlegében 4145 millió pénztárkészletet mutatott ki, amely mindenesetre élénk bizonyítéka a bank pénzügyi erejének. A pénzintézet székelyudvarhelyi főköntézet jogtanácsosa: Borosnyay Pál dr. székelyudvarhelyi ügyvéd.

Fest, tisztit: SCHMITZ

Odorheiu-Székelyudvarhely.

Ismeretlen merénylő. Kovács Sámuel, vadházaságban élő, 33 éves korond-pálpataki lakost múlt évi december hó végén, Tódor Mózes korondi lakos korcsmájából kijövet az udvaron este 9 óra tájban, egy eddig még ismeretlen tettes, késsel, balfelől, mellén szurta. Kovácsot súlyos sérüléseivel pár nap múlva kórházba kellett szállítani. Most érkezett feljelentés folytán az ügyészség a nyomozást megindította.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei Földműves Szövetség vezetősége a marosvásárhelyi mintájára tervbe vette, hogy a szövetség tagjai részére egyes kereskedőknél és iparosoknál bevásárlások alkalmával bizonyos árengedményt eszközöl ki. Székelyudvarhelyen már megegyezés jött létre több kereskedővel és iparossal, kik a szövetség tagjainak a részére 3-15 százalékos árengedményt nyújtanak. Székelykeresztúron és máshelyeken most folynak a tárgyalások. A gazdáknek saját érdekükben áll a szövetségi igazolvány megszerzése, — amelyet ugy kaphatnak meg, ha 1921 és 1922 évi tagsági díjaikkal hátrálékban nincsenek, — mert már egyszeri vásárlás alkalmával tagsági díjukat két- vagy többszörösen is visszakapják. Gyapott-fonal már most kapható a jelzett áron. Ennek kedvezményesen áron való vétele szintén igazolvány felmutatása mellett eszközölhető. Valódi Portland cement (tordai gyárból) zsákvételnél mmásánként 140 leu árban, r. szövetség után beszerezhető, nagyobb tételben is. A diebszentmártoni nitrogén műtrágya-gyár Székelyudvarhelyen lerakatot létesít.

Naptárak elszámolása sürgősen eszközöndő. Melyik község gazdaköre rendez gazdaestét? — Tavaszli oltványok beszerzése céljából kötelező jelentkezést már elfogad a vezetőség. Az oltványok ára Székelyudvarhelyen — esetleg nagyobb rendelések esetén, — Székelykeresztúron, Parajdon avagy Agostonfalván 12-13 leu dronként. Törökbuza tömegesebb beszerezhetése iránt intézkedés létesített, siker esetén a gazdakörök azonnal értesítettetni fognak.

Sok gazdakörnél nagy ellanyulás észlelhető; hagyjunk föl már egyszer hagyományos rossz szokásunkkal — s kezdjünk komolyan gondolkodni, s célirányos munkát teljesíteni.

Az állatvásároknál bizonyos áremelkedés észlelhető.

A múlt keddi piacon buza = 54-58, törökbuza = 46-47, rozs = 45-46, árpa = 37-39, zab = 24-25 leu árban kelt el vékánként.

Egy teljesen jó karban levő törökbuza eladó; érdeklődők forduljanak a szövetség irodájához. Egy dollár ára 130 leu.

A gazdakörök állandóan panaszkodnak, hogy lapunkat nem kapják rendszeresen. Annak oka rendszeresen abban van, hogy a lapot hol egyik, hol másik gazdaköri tag veszi el a kézbesítőtől. Kérjük a t. gazdaköri elnök urakat, hogy a lapot vagy ők vegyék át, vagy pedig annak átvételére hatalmazzanak fel egy gazdaköri tagot, aki állandóan átveszi és kezeli a lapot.

Nézze meg! LÖBL R. divatüzletében

Bul. Reg. Ferdinand (Kossuth-u.) 25. sz. alatt

jutányosan kaphatók:

gyönyörű színekben
kötött teveszőr női
kabátok, sapkák és
sálak, csodaszép
nyakkendők.

Reichenbergi kiállításon vásárolt angol és cseh női és férfi szövetek. Híres sepsiszentgyörgyi

gyártmányok, u. m. :
156 cm. széles tiszta len-lepedő, vásznak, szőttesek, ágy- és

asztalneműek, törülközők, tartós függönyök, ágyterítő butorszövetek, stb.

Feltűnő olcsón szövet-, szőttes- és kartonmaradékok.

A szerkesztő tizenete.

—r. Helyett. Ötletes irásodat örömmel fogadtuk, a jövő számban jön Anyaghalmozódás miatt, sajnos, most nem tudtuk beszorítani Varjuk a folytatást is.

Kiadó: a Könyvnyomda R. t. Odorheiu (Székelyudvarhely).

Nyilttér.

E rovat közleményeért a szerkesztő nem vállal felelősséget.

A Székely Közélet 1922 január 22-én megjelent számában a „Nyilttér” rovatban éegemmel összefüggésben Garabás János ur hirdetését tett közzé, melyre vonatkozólag a ragyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy Garabás János ur cégemnél nem mint üzlettárs, hanem 1922 január 1-ig mint üzletvezető működött, ezen idő óta cégemtől egyáltalán semmi nemű megbízása nincs. Tisztelettel

Balázs Károly utóda
Özv. Balázs Károlyné.

Az odorheii törvényszék.

C. 1572—1921. Hirdetmény.

Az odorheii törvényszék közhírré teszi, hogy Lázár Károly bétai lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. § a alapján előterjesztett kérelem folytán az uzsoki szorosnál az 1914 évi december havában ellenséges golyótól találva állítólag elhalt, Lázár Károly volt bétai lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Borosnyay Pál ügyvéd, odorheii lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Lázár Károlyt és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Lázár Károly életbenlétéről értesítsék, egyszerűen közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert különben a bíróság a jelen hirdetésnek a „Gazeta Oficiala” ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után, a nevezett elhalálásának tényét, a bizonyítás eredményéhez képest megfogja állapítani.

Odorheiu, 1921. évi december 8 án.

D. Th. Gheorghiu, s. k., tiszti bír.

A kiadmány hiteleül: Burghardt, s. hiv. tisztv

Eladó ház. Str. Horia (Kornis- u.) 7. szám alatti ház, részben azonnal beköltözhető lakással — és egy használt írógép — eladó. Dr. Jakab Zoltán Odorheii—Székelyudvarhely

Eladó kőház.

A Str. Printul Mircea (Petőfi-u.) 31 szám alatt 2 lakrészből és 2 üzlethelyiségből álló, jó karban levő kőház eladó. Egyik lakás és egyik üzlethelyiség azonnal átvehető.

Makulatura (régii újságpapír) nagy tételben, esetleg kilonként is, olcsón eladó Löbl R.-nél.

Eladó ház. Modern 3 szobás új kőház, téli, nyári konyhával, üvegfalás verandával és minden mellékkel ellátva, veteményes kerttel — eladó Str. Vasile Alexandri (Tibád A.-u.) 5. — Ügygondnok kizárva.

Egy 5—6 HP. szivógáz-generátor ol- motorhoz való adó

Cim: a kiadóhivatalban.

67—1922.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Comanesti—Homorod keményfalva község korlátlan kimerési joggal bíró kormsma helyisége három egymásután következő évre, vagyis az 1922 évi május hó 1-én kezdődő és az 1925 évi április hó 30 án véget érő időtartamra, az 1922 évi február hó 8-án d. s. 10 órakor a község házában tartandó nyílt árverésen haszonbérbe fog adani.

Kikiáltási ár 2000 leu. Bánatpénz 10%. Árverési feltételek az abásfalvi körjegyzőnél megtekinthetők.

Abásfalva 1922 január 10.

Kádár Gyula, körjegyző.

Alólirottak bérbevevők a

Székely Juhturógyár és Hizlalda Részv.-Társ. Székelyudvarhely

ipartelepét és azt a részvénytársaság címén saját felelősségünk mellett fogjuk tovább vezetni.

Veszünk sajtót

bármily mennyiségben KÉSZPÉNZFIZETÉS mellett, piaci áron, a régi helyén: a Strada Stefan cel Mare (Malom-utcában) levő gyártelepünkön.

Rátz Vilmos,
Ifj. Szakáts Zoltán.

A cristuri kir. járásbírósa, mint telekk. hatóság, 1922—1021. szám.

Arverési hirdetmény-kivonat.

Bokor Károly és neje Gyarmathy Anna betfalvi lakosok végrehajthatóknak Ráduly Sándorné sz. Benkő Borbála betfalvi lakos végrehajthatást szenvedő ellen indított végrehajthatási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajthatási árverést 317 Lei 50 bani hátralekos perköltség és járuléka behajtása végett a cristuri kir. járásbírósa területén levő, Betfalva községben fekvő, s a betfalvi 290. sz. tjkvben. A 1, 1 soroz. 266/1, hrsz. alatt foglalt ingatlanból Benkő Borbála férj. Ráduly Sándorné illetőségére (3/4 rész) 300 lei, a betfalvi 213. sz. tjkvben A 1—1 soroz. 1050 hrsz. alatt foglalt ingatlanból Benkő Borbála férj. Ráduly Sándorné illetőségére (1/4 rész) 450 lei kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1922 évi április 28. napján d. e. 9 órakor Betfalva község házában fogják megtartani. Az árverés alá kerülő ingatlan juttalékok a kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverésnél szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10% át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldöttnek letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezésétől kiállított letéti elismorvényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t. c. 147., 150., 170. §§; 1908: XL. t. c. 21. §).

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akart, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni (1908: XLI. 25. §).

Cristur, 1921 december 1.

Kelemen, m. p. lude.

Pentru autoritate.
Nagy, cancelisti.

Gyógyfürdő!

FERNENGEL gyógyászfürdője
ezentul jól befűtve, továbbintézkedésig, hetenkint péntek, szombat, vasárnap és hétfőn egész nap nyitva van.

Tyukszemvágás-pedikűr!

Minden pénteken egész nap és szombaton délelőtt, Hagenauer József, ki több nagyvárosi fürdőben mint tyukszemvágó és múlt évben a szovátai fürdőben volt alkalmazva, a t. közönségnek rendelkezésére áll.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri tisztelettel: **Fernengel Gyula.**

Korszakalkotó újítás az építkezés terén
a Vízáthatlan cement-cserép.
Gyártja: Dr. Kintléder F. Ákos betonáru-telepe Székelybetheienfalván.

Ha jó, tartós férfi ruhát akar csináltatni, úgy tekintse meg a tegevári Zimmermann-Testvérek posztógyáros lekeratát

Barcsay Károly

női- és férfidivat üzletében,
hol minden szövet a gyári áron kapható.
Megérkezett még a legjobb régi minőségű szövő-gyapott és zóli-na-fonál, jutányos árakban.

Temetkezési intézetemben

érez, tölgy- és fenyőfa-koporsók nagy választékban. Halott szállításokat, temetéseket helyben és vidéken elismert jutányos és szolid árakon eszközölök.

Valódi kislüstön főzött szilvapálinka

kapható a szombatfalvi vashíd mellett, Str. Printul Mircea (Petőfi-u.) 38. sz. alatt

LEBOVITS GÉZA

végyeskereskedésében olcsó gyári raktári áron, ugyszintén a legjobb Szőlőst-féle finomított szesz, tea-rum, fenyővíz, finom likőrök és gyümölcs-pálinkák, *** Cognac.

Valódi husvéti köser szilvapálinka

A vevőközönség szives pártfogását kéri

Lebovits Géza.

Szabó Károly

Odorheii-Székelyudvarhely Piata Printul Carol (Kökerezsi-tér) 2. szám alatti borpincéjében :: ::

Kitűnő erdélyi fajborok

kaphatók literenkint 10, és 11 L., fennebb, nagyban és kicsinyben.